

(باسى 6 – بەتتە)

— خالقئارلق قوعام بەلسەندى باعالادى.

شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتى خالقئارا-لىق قوعامنىڭ جالىي بەتتىك نازارىن اۋداردى. 2018 – جىلى 12 – ايدىڭ ايامىنان بەرى، كەيىىر مەملەكەتتەردىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشلىەرى، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋەيېمىنىڭ ەمانسائىتلارى، قاتىستى مەملەكەتتەردىڭ جەنەۋادا نۇراقتى تۇرا-تىن نەگىزگى دىپلوماتتارى، سونداي – اق كەيىىر مەملەكەتتەردىڭ ساياسي پارتىيالارى، قوعامدىق توپتارى، اقپارات تىلشلىەرى مەن ەدىنى توپتارى سىياقتالاردان 40 نەشە توپتا (ۋيىرمە، گرۇپپا) مىڭغا جۇىق ادام شىنجاڭغا كەلىپ ەكسكۇرسىيالا-دى، تىلشلىك ىستەدى. مىڭ ەستىگەنەن ەبىر كورگەن ارتىق. ناقتى ەكسكۇرسىيالاۋ، تىلشلىك ىستەۋ ارقىلى كوپتەگەن ادامدار شىندىقتى ايقىن تانىپ، شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتۋنىڭ كوكەي تەستىلگىن، قاجەتتىلگىن، زاڭدىلىغىن، ۋىلەسەمدىلگىن ەتۇسىندى. ولار مىنالاردى جابال ەبىلدىردى: ەدىنى ۇشقارلىقتىڭ نىقالىنا ۇشراۋدان شىنجاڭدىعى زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك قىمىلى ادامگەرشلىكتەن جۇرداي بولپ، ادامداردىڭ زىعداندىن قايناتتى، تارىيە-لەۋ – باۋلۇ قىزمەتى لاڭكەستىكىنىڭ، ەدىنى ۇشقا-رلىقتىڭ شەڭگەلىنە تۇسكەن تارىيەلەنۇشلىەردى قۇتقاردى، شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتى خالقئارلىق قوعامداى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسىنە ماڭزدى ۇلەس قوسپ، قىمباتتى تاجىرىيەلەر جىناقئادى، ەرەكشە ۇلكى ەتۇ قۇنى بار. ەسلام سەلبەستىك ۋيېمىنىڭ سىرتقى ىستەر باستىقتارى القاسىنىڭ 46 – رەتكى ەماجىلىسى قارار قايىلداپ، جۇڭگو-نىڭ ۇز ەلىندەگى مۇسلىماندارغا قامقورلىق جاساۋ جولىنداى قۇلىشىنىسنىن القادى.

شىنجاڭدىعى تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورتالىعنا ناقتى تىلشلىك جاساعان كەيىىر شەتەلدىك اقپا-رات قۇرالدارنىڭ تىلشلىەرى جابال خابار ماقالا جازپ، تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورتالىعنىڭ ناقتى جاع-دايىن وببەكتىۋ تانىستىرىپ، شىنجاڭنىڭ تارىيە-لەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتۋىن تۇسىنەتىندىك-تەرىن، نۇراقتاندىراندىقتارنى جانە قولدايىندىق-تارىن ەبىلدىردى.

2019 – جىلى 5 – ايدىڭ 15 – كۇنى ساۋد

ارابىا «رىاد گازەتىنىڭ» ەتىلشىسى «شىنجاڭ – جۇڭگونىڭ ”ەبىر بەلدەۋ، ەبىر جولى“ نىداى قاقپا-سى» اتتى خابارنىدا: “جۇڭگو از ۇلتىئارغا جانە ولاردىڭ ەدىنى سەنىمىنە قۇرمەت ەتتى”، “از ۇلتئاردىڭ اس – سۇ، كىيىم – كەشەك، مەرەكە، ۋىلەنۇ جانە ۇلىم سىياقتىلارداعى ادەت – ەۋرىپتا-رىن قۇرمەتتەنۇ جانە قارايلاسۇ ۇشنىن، جۇڭگو-نىڭ ەر دارەجىلى ۇكىمەتتەرى مەن قاتىستى تا-راۋالارى ەبىر قىدىرۇ ساياسات جانە زاڭ ەرەجە جاسادى”، “شىنجاڭدا، ەر ۇلتىنىڭ نۇگەلدەي وزدەرىنىڭ نۇرمىسى ادەت – ەۋرىيىن ساقتاۋ جانە وزگەرتۇ ۇقىى بار، بۇل جۇڭگونىڭ مەجەلدەن ۇستانعان ساياساتى” دەدى.

2019 – جىلى 5 – ايدىڭ 15 – كۇنى ەگىيەت

«بىرامبىدا كەشكى گازەتىنىڭ» ەتىلشىسى «جۇڭگو باۋلۇ جانە قايتالاي تارىيەلەۋ تاسلىنىن پايدالانىپ ۇشقارلىققا توتەپ بەردى» دەگەن خابارىندا بىلاي دەدى: “دۇنبە جۇزىندەگى ەر ەل ەسى جۇزىندىك جاعدايعا نەگىزدەلىپ، كوپ ەتۇرلى ساقىق شارالارنى قولدانپ لاڭكەستىك پەن ۇشقارى يدەيىغا توتەپ بەردى، مۇنىڭ شىندە جۇڭگو ۇكىمەتنىڭ شىنجاڭ ۇيعۇر اۋتو-نوھيالى رايونىندا جولعا قويغان ۇشقارى يدەيىغا توتەپ بەرۇ شاراسى پايدالى تاجىرىيەمەن قامدايدى”، “شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورتا-لىغىن قۇرۇي لاڭكەستىك ۋيىمداردىڭ ۇشقارى ىد-دەياسىنىڭ نىقالىنا ۇشراعان جاستاردى باۋلىپ، ولارغا قوعاممەن قايتادان تووعىساتىن ەرى دۇرسى جولعا تۇسەتىن ورتا جاراتىپ، لاڭكەس-تىكتىڭ قاندى شەڭگەلىنەن اۋلاق ەتۇ ۇشنى”. تۇركيا DHA مىنالاردى ەبىلدىردى: تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورتالىعى تارىيەلەنۇشلىەردى ادامگەرشلىك تۇرىدا باسقاردى جانە قىزمەت ەتدى، ورتالىقتا جابىرلەۋ ارەكەتى جوق جانە ادامنىڭ ەركىندىد-گىنى شەكتەمەيدى، تارىيەلەنۇشلىەردىڭ ۋيرەن-ۋى، نۇرمىسى تۇگەلدەي وتە كوڭلىدى. تىلش-لىك ىستەۋ بارىسىدا كورگەندەرىمىز بەن سەزىن-دەندەرىمىز امەرىكا باتسى ەلدەرى داۋرىققان

2019 – جىلى 8 – ايدىڭ 17 – كۇنى سەنبى

شىنجاڭنىڭ كاسپىك شەبەرلىككە تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتى

(2019 – جىل 8 – اي)

جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى مەملەكەتتىك كەڭەس اقپارات كەڭسەسى

مەنىتتەردى ەوزىن مالىمدەۋشىلەر، كومەسكىدەگە-لەر، قىلمىستىلار سىندى 3 نۇرگە ەبولپ، وتىبا-سىن، الەۋمەتتىك اۋماقتى تاپانىشى ەتىپ ەرى رۇحانى ارالاسپ ەمدەۋ، ەكونوميكالىق جاقئان كومەكتەسۇ، سۇبەمەلدەۋ سىياقتى شارالارمەن سايكەستىرىپ، ۇشقارلىقتى الاستاپ وزگەرتۇ جۇرگىزدى. كەيىىر مەملەكەتتەر تۇرمە جانە الەۋ-مەتىك اۋماق سىندى 2 ساتىدان لاڭكەسى ەلە-مەنىتتەر مەن قاتەرى جوعارى توپقا تارىيەلەپ را-يىنان قايتارۇ جۇرگىزىپ، پارىقتاۋ، ساۋىقتىرۇ، قايتالاي تارىيەلەۋ، قوعامعا قايتارۇ، باعالاۋ سىياقتى ادىستەر ارقىلى لاڭكەستىك قىلمىسقا شاتلىد-ماندارغا ۇشقارلىقتى الاستاپ وزگەرتۇ جۇرگىز-دى. كەيىىر مەملەكەتتەر ۇشقارى ەلەمەنىتتەردىڭ ەسلام ەدىنىنىڭ ەدىن جوسىنى جونىندەگى قاتە نۇسىندىرمەسىن جازغىرىپ، ەدىنى سىيسەمدىلققا شابىتتاندىرىپ، “بايىپتى ەسلامعا” قايتۇدى العا قويدى ەرى تارىيەلەپ رايىنان قايتارۇ ورتالىغىن قۇرىپ، شوغىرلى باسقارۇ – تىزگىندەۋ جانە قو-ماعما قايتارۇ سىندى ەكى باسقىش ارقىلى ۇشقا-رلىقتىڭ نىقالىنا ۇشراعان ادامدارغا تارىيەلەپ رايىنان قايتارۇ جۇرگىزدى. كەيىىر مەملەكەتتەر “رايىنان قايتارۇ جانە قۇتىلدىرۇ” نسانىن باستاپ، كەزىندە لاڭكەستىككە شاتلىغان ادامدار مەىن ەلگە قايتقان لاڭكەستىك قىلمىس كۇماندىلارىن ەسوزسىز باۋلۇعا قاتىناسۇعا زورلىقتى تۇردە تالاپ ەتتى ەرى ۇكىل ەلدە اۋاشالاۋ ورتالىقتا-رىن قۇرىپ، ۇشقارى ەلەمەنىتتەردى قولدا ۇستاپ تۇرۇعا، قاماۋعا پايدالانىپ، ولاردىڭ تۇرمەدە قولداى باسقا ادامداردى جۇعمىداۋىنان ساقئان-دى. كەيىىر مەملەكەتتەر الەۋمەتتىك اۋماقتا قا-تىستى شارا قولدانپ، ۇشقارلىقتىڭ نىقالىنا ۇش-راعان ادامدارغا ەرتە ارالاسۇ جۇرگىزدى ەرى قوعامدا اتتانىسقا كەلتىرۇ ەتاسلىن جولعا قويىپ جانە جاستاردىڭ ۇشقارى توپقا كرۇ نىبەتىن ەرتە بايقاپ جانە ولارغا نىداۋ سالىپ، لاڭكەستىك پەن ۇشقارلىق ارەكەتىنىڭ تولىۋىنان ساقئاندى.

شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورتالىغىن قۇرۇ ارقىلى تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستە-تىپ، لاڭكەستىكتىڭ، ەدىنى ۇشقارلىقتىڭ نىقالىنا ۇشراعان ادامدارغا تارىيەلەۋ، قۇتقارۇ جۇرگىز-ۋى دۇنبە جۇزىندەگى كەيىىر مەملەكەتتەر مەن ۇمىرلەردىڭ ەدىسى – امالىيەن بىردەي، ماقساتى بىلىنگەن زامان تىيىم سالىپ، اۋرۇدى ەمدەپ، ادامدى قۇتقارپ، ازاماتىئاردىڭ نەگىزگى ادامدىق ۇقىغىنىڭ لاڭكەستىكىنىڭ، ۇشقارلىقتىڭ زالالىنا ۇشراماۋىن ەڭ جوعارى شەكتە قامئاما-سىز ەتۇ.

شىنجاڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىس-تەتىپ، كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزىپ، خالقئارلىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى نۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ جۇرگىزۇى ۇشنىن ەتىيمىدى تاجىرىيە نىزدەنىپ تاپتى.

— جەر جاعدايىنا قاراي ەسى سىتەپ ۇشقا-رىلقتى الاستاۋدان جازبادى. شىنجاڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتۇدە، خالقئارلىق قوعام-نىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇداى، ۇشقارلىقتى الاستاۋداى تاجىرىيەلەرنەن بەلسەنە ۇلكى-اۋمەن قوسا، رايوننىڭ جاعدايى مەن ەدوپ كەلگەن ناقتى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقا-رىلقتى الاستاۋ جاعدايىن دا شىعار ەتۇيىن ەتىپ، باعىتئامالى تۇردە قىزمەت ورىستەتىپ، ەسى جۇ-زىندىك ونىمدىلىككە قول جەتكىزۇكە تالپىندى. شىنجاڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسىنىڭ ەسى جۇزىندىكىمەن تىغىز ۇشتاستىرىپ، خالقئارلىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇداى جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋداى تاجىرىيەلەرنىنەن تولىق ۇلكى الىپ، لاڭكەستىك-تىك، ەدىنى ۇشقارلىقتىڭ نىقالىنا ۇشراعان ادام-دارغا باعىتئامالى تۇردە مەملەكەتتە ەبىر تۇئاس قولدانلالتىن ەتىل – جازۇ، زاڭدىق ەبىلىم، كا-سىپنىك شەبەرلىككە تارىيەلەۋ – باۋلۇ ورىستە-تىپ، ۇشقارلىق يدەيىانى جويىپ، قوعام جاپايى

دەگەن وسكەلەڭ جاۋاپتى بولۇ پوزىتسىياسمەن، لاڭكەستىكتىڭ، ەدىنى ۇشقارلىقتىڭ نىقالىنا ۇش-راعان ادامدارغا تارىيەلەۋ، قۇتقارۇ جۇرگىزىپ، قىرۇار بايىپتى دا ەكچەي – نەگجەيلى قىزمەتتەر-دى سىتەپ، وي جەتكىسىسىز وراسان زور جاپا – ماشاقات شەكتى. تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتنىڭ ەساتتى ورىستەتىلۇى قوعامدىق تۇراشلىدىقتى جاقئاپ، ادامنىڭ ابىرويىن قورعاپ، ۇكىمەتنىڭ تاماشا وبراىزىن ورناتتى.

سوغىى ەسوز

امالىيات مىنانى دالەلدەدى: شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتۇى لاڭكەس-تىكتىڭ، ەدىنى ۇشقارلىقتىڭ ۇسۇ – ۇرىۋى توپد-راعى مەن شارىت – جاعدايىن ۇنىمىدى تۇردە الاستاپ، شىنجاڭدىعى ەر ۇلت خالقلىنىڭ تىرش-لىك ۇقىغىن، سالاماتتىق ۇقىغىن جانە دامۇ ۇقىد-مەن شىن مانىندە قامئاماسىز ەتىپ، شىنجاڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىغىن جۇزەگە اسرۇئنا مۇمكىندىك جاساپ قانا قويماي، ۇمىردىڭ خاۋپسىزدىكى مەن ورنىقتىلىغىن دا پارمەندى تۇردە قورعادى. بۇل ەدىسى خالقئارلىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ نەگىزگى رۇخى مەن نەگىزگى پرىنسىپىنە بۇكىلدەي ۋىلەسەدى، دۇنبە جۇزىندەگى ەر ەل خالقئارىنىڭ ۇنىۋىرلى ۇددەسى مەن تالابىنا بۇكىلدەي ۋىلەسەدى.

شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ورىستەتۋنىڭ ماقساتى — لاڭكەستىكتى، ەدىنى ۇشقارلىقتى تۇ باستان الاستاۋ، ول — بۇكىل-دەي ادامدىق ۇقققا قۇرمەت ەتۇ جانە قامئاما-سىز ەتۇ شاراسى. خالقئارادا جات نىبەتتەگى ۇش-ئازا ادامدار يدەولوگىياداى سىڭار جاقى كوزقا-راسىيەن جانە جاسىرىن ماقساتپەن، ەر ەتۇرلى تا-سىلدەر ارقىلى شىنجاڭنىڭ تارىيەلەۋ – باۋلۇ ور-تالىغىنىڭ اتىنا داق سالىپ، شىنجاڭنىڭ لاڭكەس-تىككە قارسى تۇرۇدا، ۇشقارلىقتى الاستاۋ جولىد-ىداى زور قۇلىشىنىستارىن تەرىسكە شىعارۇعا ۇزىندى، ەمۇنى شىنجاڭدىعى ەر ۇلت خالىق استە قۇپ كورمەيدى. خالقئارادا كەيىىر مەملەكەتتەر، ۇيىمدار نەمەسە جەكە ادامدار لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ ماسەلەسىندە “قوس ولىشەم” قولداندى، ەتۇيىن قۇعاندا، لاڭ-كەستىكتى، ۇشقارلىقتى قورعاشتاپ، برقىنا جىبە-رىپ، خالقئارلىق ەمورال مەن ادامگەرشلىككە اۋىر قايشى كەلدى، بارلىق نىزگى نىبەتتى جانە ادەلتەتى ادامدار ولاردان جىرەندى.

لاڭكەستىكتىڭ، ۇشقارلىقتىڭ ادامزاتقا اۋىر زىيان سالغاندىغىنا مەڭزەس، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ سىندى دۇنبە جۇزد-لىك قىيىن تاقىرىققا مەڭزەس، شىنجاڭدىعى ەر دارەجەلى ۇكىمەتتەر بارىنشا جاۋاپتى بولۇ پوزىتسىياسمەن، خالقئارلىق تاجىرىيەلەر مەن ادىستەردى بەلسەنە قايىلداپ، تارىيەلەۋ – باۋلۇ سىياقتى قىزمەتتەردى ورىستەتۇ ارقىلى لاڭكەس-تىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەس-نىڭ ماڭىزدى كەزەڭدىك جەڭسىستە قول جەتكىز-دى، شىنجاڭنىڭ ەدىسى خالقئارلىق قوعامنىڭ ەتۇسىنىۋى مەن قۇرمەتتەنۇنە يە بولۇى ەتىسى.

شىنجاڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ، ۇشقارلىقتى الاستاۋ كۇرەسىنىڭ ەلى دە ۇزدىك-سىسىز كەمەلدەندىرەتتىن تۇستارى بار، ەلى دە كوپتەگەن قىزمەتتەردى سىستەۋ كىرەك. شىنجاڭ ۇز جەرىنىڭ ەسى جۇزىندىك جاعدايىن ارقاۋ ەتۇگە تاباندى بولپ، «بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۋيېمىنىڭ ەلمەدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ سىتراتەگىياسى» (60/288) جانە «زورلىقتى كۇش ۇشقارلىق ارەكەتتەرىنەن ساقئانۇ جوسپارى» (70/674) سىياقتى جۇجانتاردىڭ رۇحىنا ۇزدىك-سىسىز بويىسۇنىپ، سوققى بەرۇ مەن ساقئانۇدى ۇشتاستىرۇ، ساقئانۇدى نەگىز ەتۇ پرىنسىپىنە تا-باندى بولپ، تارىيەلەۋ – باۋلۇ قىزمەتىن ۇزدىك-سىسىز كەمەلدەندىرىپ، شىنجاڭدىعى ەر ۇلت خال-قىنىڭ ەتۇرلى نەگىزگى ۇقتىقتارىن قامئاماسىز ەتۇگە، شىنجاڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىغى مەن بايان-دى تىنىشتىغىن جۇزەگە اسىرۇعا تالمايى قۇلىش-

— ۇكىمەتنىڭ جاۋاپكەرلىك ارقىلاپ، سى-كەرلىك كورسەتۇنە تاباندى بولدى. خالىقتىڭ تىرشلىك ۇقىغىن، سالاماتتىق ۇقىغىن، مال – مۇلك ۇقىغىن قامئاماسىز ەتىپ، خالىقتىڭ نەگىز-گى ۇقتىقتارىن سۇعاناققا ۇشراۋدان قورعاپ، تىنىشى تا بەرەكەلى قوعامدىق ورتادا نۇرمىسى كەشىرۇنە مۇمكىندىك جاساۋ جاۋاپكەرلىك ارقا-

لايتىن ەبىر ۇكىمەتنىڭ بۇلتارماس جاۋاپكەرلىگى،

شىنجاڭدىعى ەر دارەجەلى ۇكىمەتتەر، خالىققا

شىنخۇا اگەنتىسىنىڭ 8 – ايدىڭ 16 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)